

บทคัดย่อ

การศึกษาความรู้เรื่องโรคเรื้อน พฤติกรรมการดูแลตนเอง การได้รับการสนับสนุน จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการดูแลตนเองเพื่อป้องกันความพิการ ของผู้ป่วยโรคเรื้อนระยะรักษาและ ฝ้าระวง ในเขตสาธารณสุขที่ 4 เป็นการวิจัยแบบ Cross – sectional Analytics study วัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเรื้อน ระดับพฤติกรรมการดูแลตนเอง ระดับการได้รับการสนับสนุน จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการดูแลตนเองเพื่อป้องกันความพิการเพื่อป้องกันความพิการ เปรียบเทียบ ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเรื้อน ระดับพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันความพิการ ระดับการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการดูแลตนเองเพื่อป้องกันความพิการกับปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ สถานะการรักษา และความพิการ ของผู้ป่วยโรคเรื้อน ระยะรักษาและระยะฝ้าระวง ในเขตสาธารณสุขที่ 4 ระยะเวลาการศึกษา มกราคม ถึง กันยายน 2557 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรคเรื้อนที่ขึ้นทะเบียนรักษาและผู้ป่วยฝ้าระวง ในเขตสุขภาพสาธารณสุขที่ 4 จำนวน 53 ราย เก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถาม ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเรื้อน ระดับพอใช้ ร้อยละ 52.8 รองลงมาระดับต้องปรับปรุง ร้อยละ 28.3 และระดับดี ร้อยละ 18.9 มีความแตกต่างระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเรื้อนกับปัจจัยด้าน ประชากร ปัจจัยด้านประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคเรื้อน ที่ระดับ P – Value < 0.05 ได้แก่ ประเภทของผู้ป่วย ความพิการเมื่อแรกวินิจฉัย ความพิการเมื่อสิ้นสุดการรักษา และความพิการในวันที่เก็บข้อมูล

พฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันความพิการ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ต้องปรับปรุง ร้อยละ 58.5 มีความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันความพิการกับ ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแล ตนเองเพื่อป้องกันความพิการ ที่ระดับ P – Value < 0.05 ได้แก่ ระดับการศึกษาและอาชีพ

การได้รับการสนับสนุนการดูแลตนเองในการป้องกันความพิการ จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ร้อยละ 54.7 มีความแตกต่างระหว่างการได้รับการสนับสนุนการ ดูแลตนเองในการป้องกันความพิการจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขกับปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยคุณลักษณะ ส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์กับการได้รับการสนับสนุนการดูแลตนเองในการป้องกันความ พิการจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ที่ระดับ P – Value < 0.05 ได้แก่ระดับการศึกษา

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรจัดรูปแบบการค้นหา การวินิจฉัย การดูแลรักษาโรคเรื้อน การป้องกันและฟื้นฟูความ พิการจากโรคเรื้อนแบบใหม่ โดยสถาบันราชประชาสมาสัย กรมควบคุมโรค ควรจัดสรรงบประมาณใน การค้นหาผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ การรณรงค์สื่อสารประชาสัมพันธ์กันประชาชนกลุ่มเสี่ยง การMonitor Case ผู้ป่วยโรคเรื้อนระยะรักษาและระยะฝ้าระวง ว่าจะมีค่าดำเนินการต่อผู้ป่วย1รายต่อปี เป็นเงิน งบประมาณเท่าไร และโอนเงินงบประมาณนั้นให้สำนักงานป้องกันควบคุมโรคไปดำเนินการ โดย ดำเนินการดังนี้1.ด้านการเตรียมบุคลากรผู้รับผิดชอบงานโรคเรื้อนของสำนักงานป้องกันควบคุมโรค 2.ด้านการค้นหาผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ รณรงค์ผ่านสื่อโทรทัศน์ จะเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย Active Case Finding ค้นหาผู้ป่วยใหม่ในหมู่บ้านที่มีผู้ป่วยรายใหม่ทุกราย ตรวจผู้สัมผัสโรคร่วมบ้าน ผู้สัมผัสโรคทางสังคม ผลักดันให้มหาวิทยาลัย บรรจุเรื่องโรคเรื้อนไปในเรื่องโรคผิวหนัง สำหรับการสอน นักศึกษาแพทย์ เพื่อให้แพทย์มีความรู้เรื่องโรคเรื้อน จัดอบรมเรื่องโรคผิวหนัง/โรคเรื้อนแก่แพทย์จบใหม่ ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน 3.ด้านการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคเรื้อน และการป้องกันความพิการ

หลังจากค้นพบผู้ป่วยรายใหม่จากการสำรวจหมู่บ้าน/การตรวจผู้สัมผัสโรค/การตรวจวินิจฉัยโรคเรื้อรังจากแพทย์ในโรงพยาบาลแล้ว ให้ผู้รับผิดชอบโรคเรื้อรังของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคเขตลงรายงานผู้ป่วยใหม่ในระบบฐานข้อมูลโรคเรื้อรัง สถาบันราชประชาจะต้องให้เงินงบประมาณในการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง1ราย ให้ยารักษาโรคเรื้อรังแก่สำนักงานป้องกันควบคุมโรค โดยทีมExpertผู้รับผิดชอบโรคเรื้อรังของสำนักงานป้องกันควบคุมโรค จะทำหน้าที่ดูแลCaseโดยตลอด

ข้อเสนอแนะต่อบุคลากรสาธารณสุข ในการนำผลวิจัยไปใช้

การรักษาผู้ป่วยโรคเรื้อรังประเภทเชื้อมากต้องใช้เวลา 2 ปี การที่จะคงไว้ซึ่งความรู้ พฤติกรรม การดูแลตนเองเพื่อป้องกันความพิการในระยะเวลายาวนานเป็นเรื่องยาก ดังนั้น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จึงควรเสริมแรงสนับสนุนให้ผู้ป่วยมีความรู้ ทักษะด้านการดูแลตนเอง เพื่อป้องกันความพิการอย่างต่อเนื่อง และควรมีการประเมินเป็นระยะๆ ระหว่างการให้การติดตามดูแลรักษา

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

หากสถาบันราชประชาสมัชชั กรมควบคุมโรค ซึ่งรับผิดชอบงานป้องกันควบคุมโรคเรื้อรังระดับประเทศ มีความสนใจที่จะปรับปรุงแบบการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ตามที่ได้นำเสนอข้างต้น ก็ควรทำการศึกษาวิจัยในเรื่อง **ประสิทธิผลการพัฒนารูปแบบการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคเรื้อรัง** โดยประเมินทั้งในด้าน

- ความรู้และความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโรคเรื้อรังระดับจังหวัด โรงพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ผู้ป่วยและบุคคลในครอบครัว ต่อรูปแบบการดูแลรักษา
- ประสิทธิภาพด้านการรักษาและการป้องกันความพิการในรูปแบบการดูแลที่กำหนดขึ้น
- ความคุ้มค่าในเรื่องค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคเรื้อรังต่อคน หรือในภาพประเทศ